

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

Elnöki megnyitó az E. M. E. 1932. február 28-án tartott közgyűlésén.

Tisztelt Közgyűlés!

Az egész emberiség anyagának bámulatos megromlása miatt kívánatosnak tartom elmondani Egyesületünk közgyűlése előtt azokat a megfigyeléseimet, melyeket hosszú életemen át tettem. Fiatal koromban, látva az ellentétek mindinkább való kiélesedését, részletesen igyekeztem ennek okát pontosan és elfogulatlanul megvizsgálni. És úgy láttam, hogy az előhaladás ebben a rövid földi életben az értelem emelkedése, amely a nemzeti és vallási előhaladással kellene, hogy együtt járjon. Sajnos azonban, az emberek nem látták meg, hogy az emelkedés útja csak a belátás és jóindulat lehet és hogy az egyes nemzetek és vallások a családi élet megjavítására kell, hogy törekedjenek, ha azt akarják, hogy az emberanyag megjavuljon.

A világ mai nehéz helyzetében azért lenne kívánatos, hogy minden elfogult ellentétesek kezet fogjanak egymással arra, hogy a teljesen megromlott emberanyagot együttesen javíthassák meg. Mert a családi élet megjavítása nélkül az emberiség mindjobban romlik.

Csak úgy képzelhető el emelkedés, ha a családban a gyermekek a szülőiknél magasabbra emelkednének a jóindulatban és testi anyagukat a lélek jobb előhaladására célszerűen használták fel. Ezért kellett volna a fiatalságnak megmutatni azt, hogy nem a testi, hanem a lelki igényeik emelésével s az egymás iránti jóindulat kiképzésével lehet csak ebben a rövid földi életben előhaladni. Mert az emberi anyag bámulatos megromlása azért van, mivel ma a ravaszságot előbbre helyezik a jóindulatnál és az egyéni emelkedést a közösség érdekeinél.

Ezért tartom legcélszerűbbnek azt, hogy a „Múzeum-Egyesület“ a jóindulat, belátás és elfogulatlanság szolgálatába álljon, mert az egész világnak a mai nehéz helyzetében erre van szüksége s ezzel használhat legjobban. Ma már tisztán látható, hogy a jóindulattal, belátással és elfogulatlansággal nem párosult értelem csak az ellentéteket szította és az ellenségeket szaporította és hogy az egyesek túlzott emelkedése az egész emberiségnek kárára volt.

Tudjuk, hogy Erdély volt régen Kelet és Nyugat között a bástya, még pedig talán épen azért, mert nem ismerte az elfogultságot sem nemzeti, sem vallási téren s a családi élet tisztaságának fontosságát felismerte. Ma már sajnosan látható, hogy épen mi romlottunk meg legerősebben, kik pedig nem egyéni előhaladásra, hanem az emberanyag megjavítására törekedtünk. Ezért kívánatosnak tartom a „Múzeum-Egyesület“ részére, hogy jóindulatával és annak nyilvánvalóvá tételével, hogy az értelem elfogulatlan belátás nélkül csak rosszra vezethet, pél-

dát mutasson mindazoknak, kik az Egyesülettel érintkeznek, illetőleg kikre az Egyesület életmegtartásai kihatnak. Mert ma csak az egész világ együttes törekvése a jóra akadályozhatja meg az emberiség további romlását.

Ezzel az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1932. évi rendes közgyűlését megnyitom.

Gr. Wass Béla.

Főtitkári jelentés az Erdélyi Múzeum 1931. évfolyamáról.

Az 1931. évben az Erdélyi Múzeum új folyamának II., fennállása óta a XXXVI. kötete jelent meg 4 füzetben 1—12 szám alatt. Ez az évfolyam is két részre tagolódott: egy főrésze és egy mellékrésze. Az előbbi a bölcsészet-, nyelv-, történetudományi és jogtudományi szakosztály, az utóbbi a természettudományi és orvostudományi szakosztály közleményeinek állott rendelkezésére. A főrész terjedelme 26 ívet és 10 lapot, a mellékrész 2 ívet és 10 lapot tett ki. Az Erdélyi Múzeum XXXVI. kötete tehát 468 lapra, azaz 29 és $\frac{1}{4}$ ívre terjedt, ami a múlt évfolyammal szemben (28 ív és 6 l.) majdnem 1 íves növekedést jelent. A mai viszonyok között e tekintélyes terjedelem csak úgy volt megvalósítható, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület a folyóirat kiadására, nyomdai költségeinek és az írók tiszteletdíjának fedezésére, 125.000 lej összegű támogatást nyújtott.

A folyóirat fenntartásáról tájékoztató kiadási és bevételi tételek a Minerva R.-T.-től benyújtott folyószámle-kivonat szerint a következők:

I. Kiadás:

1. Az 1—12. szám nyomdai előállítására — — —	192.043.50 lej
2. Különlennyomatok nyomdai költsége — — —	20.420.— lej
3. A szerzők tiszteletdíjában kifizetett — — —	45.000.— lej
4. Kliséköltség — — — — — — — — —	2.145.— lej
5. A 4 füzet szétküldésére és levelezésre fordított bélyegköltség — — — — — — — — —	14.777.— lej
6. Nyomtatványok (felhívás, utalvány, címke, boríték, stb.) — — — — — — — — —	2.877.— lej
7. A kiadóhivatal tisztviselőjének fizetése — — —	12.000.— lej
8. Expediálásért a szolgának — — — — —	300.— lej
9. Az előfizetési díjak beszedéséért jutalék — — —	1.733.50 lej
10. Az 1930. évfolyam tehertétele — — — — —	36.197.65 lej

Összes kiadás: 327.493.65 lej

II. Bevétel:

1. Az Erdélyi Múzeum-Egyesülettől nyomdai költségre — — — — — — — — —	80.000.— lej
2. Az Erdélyi Múzeum-Egyesülettől szerzői tiszteletdíjra — — — — — — — — —	45.000.— lej
3. Előfizetőktől és a Tudományos Füzetek eladásából befolyt — — — — — — — — —	157.390.50 lej

Összes bevétel: 282.390.50 lej

A kiadás és a bevétel közti különbség 45.103.50 lej; ez az 1932. évfolyam terhére íratott át. Fedezésére szolgál a kiadóhivataltól előfizetési díj hátrálékában kimutatott 47.082.50 lej és az Erdélyi Tud. Füzeteknek mintegy 30.000 lej értéket képviselő sorozata.

Folyóiratunk az 1931. évben is füzetenként 700 példányban jelent meg. Előfizetőinknek és ismertetési célra szétküldöttünk mintegy 370 példányt, csereviszonyban állunk 208 belföldi és külföldi folyóirattal, raktárra helyeztünk mindegyik füzetből mintegy 120 példányt.

Az Erdélyi Múzeum szellemi részét a következő adatok világítják meg:

Az 1931. év folyamán a XXXVI. kötetben megjelent 17 filozófiai, társadalomtudományi, jogtudományi, pedagógiai, irodalomtörténeti, történelmi és etnográfiai tárgyú dolgozat, azonkívül 3 természettudományi és 2 orvostudományi értekezés, azaz összesen 22 nagyobb tanulmány. Ennek jórésze az Egyesület szakosztályainak munkásságából került ki. Közzétettünk továbbá 10 kisebb közleményt. Könyv- és folyóirat-szemlénkben 73 könyvről és tanulmányról közöltünk ismertetést. Adattárunk 5 közleménye nagyrészt az Erdélyi Múzeum-Egyesület multjának helyes megismeréséhez és jelenlegi működésének megvilágításához szolgáltatott értékes adatokat. A bibliográfiát tovább folytattuk. Ebben az évfolyamban az 1930. évi erdélyi magyar könyvtermelést tartottuk számon.

Mivel az Erdélyi Múzeum az egyetlen magyar tudományos folyóirat Erdélyben, amely a szellemi tudományokat épúgy felöleli, mint a természettudományokat, a felsorolt adatok egyszersmind a magyar tudományosság erdélyi mérlegét is jelentik. Hozzá kell még számítanunk ehhez az Erdélyi Tud. Füzetekben megjelent különlenyomatokat, amelyeknek száma az 1931. évben 10-zel szaporodott, azaz a 32. számról a 41. számra emelkedett, továbbá az 1930. évi marosvásárhelyi vándorgyűlésnek az 1931-ben megjelent Emlékkönyvét, amely 323 lapon, tehát 21 ív terjedelemben, az erdélyi magyar orvostudománynak szolgált tekintélyes megnyilatkozásul. Összes közleményeinknek speciális erdélyi jellege van és a legtöbb szoros kapcsolatban áll egyrészt az Erdélyi Múzeum-Egyesület tudományos szerveivel, másrészt a magyar tudományosság erdélyi magyar problémáival. Egyesületünk tehát azzal a nyugodt önértékeléssel tekinthet munkásságának erre a részére, hogy a legjobb lelkiismerettel és szinte az erejét felülmúló áldozatkészséggel mindent megtett, amit multjának és hagyományainak kötelező erejénél fogva a mai rendkívüli nehéz viszonyok között a magyar tudományos törekvések ápolása, fenntartása és meggyökereztetése érdekében példát adó öntudatossággal meg kellett tennie.

Tisztelettel kérem a Tek. Választmányt, méltóztassék jelentésemet tudomásul venni és javasolni a közgyűlésnek az 1931. évre szóló felmentésem megadását.

Cluj-Kolozsvár, 1932. január hó 30-án.

Dr. György Lajos,

főtitkár, az Erdélyi Múzeum szerkesztője.

A választmány jelentése a közgyűlésnek az E. M. E. 1931. évi működéséről.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek 1931. évi működéséről szóló jelentésünkben sajnálattal ismét azt kell megállapítanunk, hogy az Egyesület legfontosabb kérdésében, azaz az E. M. E.-nek az államhoz való viszonya jogi rendezésében, a múlt év sem hozott semmi tényleges eredményt. A közgyűléstől a kormánnyal való tárgyalásokra kiküldött bizottság, mely Ugron István elnökkel az élén br. Jósika János, dr. Róth Hugó, dr. Tusa Gábor és dr. Kántor Lajos bizottsági tagokból áll, a múlt évi működéséről szóló jelentésben arról ad számot, hogy 1931. március 23-án a kormány megbízásából Kolozsvárra érkezett dr. Borza Alexandru professzor úrral, akkori államtitkárral, a tárgyalások megindultak ugyan és azok hosszabb ideig tartottak, a beállott politikai változások, nevezetesen a kormányváltás azonban megakadályozta e tárgyalások befejezését s az új kormány működése óta ezen tárgyalások lényegileg nem haladtak előre. Erdemleges eredmény nélkül tehát ilyenről a tárgyaló bizottság nem számolhat be. Maradt tehát minden nyitott kérdés a régiben. Megválasztott alelnökeinket, kiknek választását a törvényszék a hivatalos lapban kihirdette, a minisztérium nem terjeszti legfelsőbb megerősítésre, ásványtárunk felülvizsgálata pedig immár harmadízben lehetetlenné vált az igazgatóság magatartása miatt. Hiába küldöttük be a minisztériumba a közgyűlésnek ez ellen való tiltakozását, sérelmünkre nemcsak jogorvoslatot, de még választ sem kaptunk.

Az Egyesület jogi helyzetének rendezését célzó, de eredménytelen küzdelem vázlatos érintése után örömmel adhatunk számot arról a tevékenységről, melyet kulturális téren Egyesületünk a múlt évben kifejtett.

Végre a jog- és társadalomtudományi szakosztály is megkezdte előadásait. Igaz, hogy úgy az enyedi vándorgyűlésen, mint a most folyó előadássorozatban még csak népszerű előadásokat hirdetett, de ez is öröndetes kezdetet jelent, hiszen a többi szakosztálynál is évekre volt szükség, míg működésükben a régi élénkséget tudták visszaállítani. A jog- és társadalomtudományi szakosztálynál kívánatos volna továbbá, hogy régi intézményeinket, a tudógondozót és néphivatalt, életre keltse, miként azt a szakosztály elnöksége múlt év június 9-i bejelentésében jelezte.

A múlt évben január 1-től december 31-ig a szakosztályok a következő előadásokat tartották:

Népszerűsítő előadások (időrendben):

Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi szakosztály:

1. *Gönczy László:* Erdély földje a tatárjárás után.
2. *Herepey János:* Mohács.
3. *Dr. Görög Ferenc:* Básta szekere.
4. *Dr. Nagy Géza:* A tatárpusztítás II. Rákóczi György lengyelországi hadjárata után.
5. *Dr. Biró Vencel:* Erdély társadalmi nyomorúságai a fejedelmi kor után.

6. *Dr. Szentmártoni Kálmán*: Nagy nyomorúságok a napoleoni háborúk után. 7. *Csutak Vilmos*: Bach-korszak. 8. *Dr. Gál Kelemen*: Bölöni Farkas Sándor. Összesen 8 előadás.

Természettudományi szakosztály: 1. *Dr. Szádeczky K. Gyula*: A szárazföld és tenger harca Kolozsvár környékén. 2. *Dr. Szász Ferenc*: A hangyaállam csodáiból. 3. *Xántus János*: Izlandról. 4. *Dr. Balogh Ernő*: Halál és temetés. 5. *Cseke Domokos*: Az állatok szerepe a női öltözködésben. 6. *Husz Ödön*: Az átöröklés tanának alapvonalai. 7. *Dr. Szász Ferenc*: Csillagszigetek a világegyetemben. Összesen 7 előadás.

Orvostudományi szakosztály: 1. *Dr. Török Imre*: Csonttörések gyógyulása. 2. *Dr. Taub Vilmos*: A sport és a szív. 3. *Dr. Márkos György*: A gyermekfertőző betegségek elleni védekezésről a tudomány mai álláspontja alapján. 4. *Dr. Stern Vilmos*: A vérmirigyekről. 5. *Dr. Feszt György*: Kőképződések az emberi szervezetben és azok felismerése. Összesen 5 előadás.

Jog- és társadalomtudományi szakosztály: *Dr. Balogh Arthur*: Kisebbségi kultúraautómia.

Szakelőadások:

Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi szakosztály: 1. *Szabó T. Attila*: Az Erdélyi Múzeum Vadadi Hegedüs-kodexe. 2. *Dr. Kristóf György*: Báro Eötvös József és Erdély. 3. *Dr. Gyalui Farkas*: A Bánkban pályázat. 4. *Dr. Rajka László*: Jókai két erdélyi regénye. 5. *Dr. Biró Vencel*: Egy részletkérdés a kolozsvári jezsuitarend történetéből. 6. *Dr. György Lajos*: Eulenspiegel magyar nyomai. Összesen 6 előadás.

Természettudományi szakosztály: 1. *Dr. Kopp Elemér*: A mentholajrról. 2. *Dr. Balogh Ernő*: Mélyfúrás Kolozsváron. 3. *Dr. Szádeczky K. Gyula*: Adatok Kolozsvár környéke geológiájához. 4. *Bányai János*: A székelyföldi ásványvízforrások hydrologiája és foglalásuk. 5. *Dr. Szádeczky K. Gyula*: Oligocen vulkánosság nyoma Kolozsvár környékén. 6. *Dr. Szádeczky K. Gyula*: Helvetien transgressiós konglomerátok Kolozsvár környékén. Összesen 6 előadás.

Orvostudományi szakosztály:

Dr. Veress Ferenc: Varus nodulosus-ról. *Dr. Steiner Pál*: Gravitz tumorról egy eset kapcsán. *Dr. Herschkovits Izidor*: Choleptographiáról saját esetek bemutatásával. *Dr. Koleszár László*: 10 évvel ezelőtt orr-rák miatt operált betegek bemutatása. *Dr. Steiner Pál*: Vese echinococcus sikerrel operált esete. *Dr. Steiner Pál*: Emlő echinococcus esetének bemutatása. *Dr. Török Imre*: A PH matematikai számítás alapjai. *Dr. Élián Erzsébet*: Laboratóriumi készítmények bemutatása. *Dr. Koleszár László*: Epekő képződésről. *Dr. Élián Erzsébet*: Újabb laboratóriumi vizsgálati módszerek bemutatása. *Dr. Török Imre*: Pes planus Perthes szerint operált esetének bemutatása és 2. A lenyelt leucocyták sorsa. *Dr. Feszt György*: Az intravénás pyclographiáról. *Dr. Mátyás Mátyás*: Kiirtott gyomorrészlet bemutatása. *Dr. Márkos György*: Hozzászólás a

dr. Feszt előadásához. *Dr. Vitályos András*: Reticuloendothelialis sistema jelentősége. *Dr. Grünwald I.*: Ductus Botalli persistens, betegbemutatás. *Dr. Feszt György*: Röntgenképek bemutatása. *Dr. Koleszár László*: A tüdő tbc. sebészi kezelése, operált betegének bemutatása. *Dr. Mátyás Mátyás*: 52 éves nőből co. miatt kiirtott gyomor bemutatása. *Dr. Szigethy—Dr. Traub*: Discussio dr. Koleszár tüdősebészeti előadása felett. *Dr. Koleszár: Zárszó. Dr. Márkos György*: Pyelociptilis gyermekkorban. *Dr. Czako József*: Ritka ureterkő bemutatása. *Dr. Veress Ferenc*: Trypaflavin a férfi húgycső gonorrhoea gyógyításában. *Dr. Kiss Pál* (vendég): Electro cardiographiáról a dyphtheria klinikumában. *Dr. Vitályos András*: Újabb kutatások a női sexuális functio körül, különös tekintettel a belső secretiósmirigyek fiziológiájára és pathológiás működésére. Hormontitrálás. (Két részben.) *Dr. Guzner Miklós*: A Nicolas-Favre-féle betegség, betegbemutatással. *Dr. Koleszár László*: Betegbemutatás. Dacryocystostomia endonasalis sec Wergt-Polgár szerint operált eset. A fahamse, mint epithelialis szer. *Dr. Vitályos András*: Az emlőmirigy hormonalis vonatkozásai (lapszemle). *Dr. Török Imre*: Megemlékezés August Bier-ről 70. születésnapja alkalmából. *Dr. Orient Gyula*: Asarus dolgozatának bemutatása. *Dr. Orient Gyula*: Warburgról. *Dr. Borsos Imre*: Electromos kísérletek. 2. Rákkísérletek. *Dr. Steiner—Dr. Jakobi—Dr. Herschkovits*: Érdekes hasi esetek bemutatása. *Dr. Erdős Imre*: Csecsemőkori tüdőgyulladás kikezelése. *Dr. Lorencz—Dr. Márkos—Dr. Grünwald—Dr. Gyergyai—Dr. Traub—Dr. Koleszár—Dr. Erdős*: Discussio Dr. Erdős előadása felett. Összesen 38 előadás, 19 ülésben, 52 hozzászólással.

1931. augusztus 28, 29 és 30-án Nagyenyeden vándorgyűlést rendeztünk, az impériumváltozás után második vándorgyűlésünket. A *Dr. Boros György* öméltségának, mint legrégebb választmányi tagnak és a választmány által felkért vándorgyűlési elnöknek vezetése alatt érkező előadókat és vendégeket a nagyenyedi rendezőbizottság, élén *Dr. Garda Kálmán* ügyvéd úrral, mint a rendezőbizottság elnökével, ünnepélyesen fogadta s mindvégig meleg vendégszeretettel részesítette. A vándorgyűlés, melynek részletes beszámolója megjelent folyóiratunk 1931. évi 3. füzeté 290—298 lapjain, fényes erkölcsi sikert hozott. A hallgatóság nemzetiségre való tekintet nélkül az előadásokat mindvégig lankadatlan figyelemmel kísérte. A református kollégium dísztermét a hallgatóság állandóan megtöltötte. Jó benyomást tett az a körülmény is, hogy a díszülésen az Egyesületet üdvözlők sorát a nagyenyedi román polgármester nyitotta meg s az üdvözlők sorában román és szász egyesületek képviselői is résztvettek. A kitűnő rendezés elismeréséül a díszülés Dr. Garda Kálmán ügyvéd urat a vándorgyűlés társelnökévé választotta.

A vándorgyűlés üdvözlő táviratot küldött Öfelségének és Iorga miniszterelnök úrnak, Öfelsége kabinetirodája köszönetét fejezte ki az Öfelségének küldött hódolatért.

A vándorgyűlésen voltak népszerűsítő és szakelőadások. A választmány határozatának megfelelően a hangsúly a népszerűsítő előadásokon volt. A díszülés Kazinczy Ferenc emlékének áldozott a nagy nyelvújító centennáriuma alkalmából.

A vándorgyűlésen a szakosztályok a következő előadásokat tartották:

Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztály:

1. *Dr. Bitay Árpád:* Gróf Batthány Ignác.
2. *Dr. Bitay Árpád:* Nagyenyed 1600 körül.
3. *Dr. Császár Károly:* A helyes magyarság.
4. *Elekes Viktor:* Gáspár Jánosról, az enyedi tanítóképző első igazgatójáról, a magyar népoktatás történetében nevezetes szerepet játszott férfiúról.
5. *Horváth József:* India és az angolok.
6. *Járai István:* Körösi Csoma Sándor.
7. *Dr. Kristóf György:* Kazinczy Ferenc és erdélyi útja. (Díszülési előadás.)
8. *Szabó T. Attila:* Adalékok a magyar diákéneklés történetéhez. (Szakelőadás.)
9. *Dr. Tavaszgy Sándor:* Mit mond a filozófia ma a mai embernek?

Természettudományi szakosztály:

1. *Dr. Balogh Ernő:* A leghaszontalanabb fém.
2. *Bányai János:* Udvarhely vármegye iszapforrásai. (Szakelőadás.)
3. *Bányai János:* A Székelyföld mint fürdőország.
4. *Dr. Szádeczky K. Gyula:* Nagyenyed vidékének geológiai kialakulása és kapcsolata a szerves élettel.
5. *Dr. Szász Ferenc:* Szigetek a világegyetemben.
6. *Török Zoltán:* Adatok a nagyküüllőmegyei neogen geológiához. (Szakelőadás.)

Orvostudományi szakosztály:

1. *Dr. Márkos György:* A kiütéses fertőző betegségekről.
2. *Dr. Schmidt Béla:* Öregedés és halál.

Jog- és társadalomtudományi szakosztály:

1. *Dr. Balogh Arthur:* A kisebbségek nemzetközi védelme.
2. *Dr. Tusa Gábor:* Bírői védelem sérelmes közigazgatási intézkedések ellen.

A nagyenyedi vándorgyűlés Emlékkönyvének munkálatai most vannak folyamatban s remélhetőleg az Emlékkönyv a folyó év közepéig megjelenik. Az Emlékkönyvet a terv szerint ingyen kapják mindazon egyesületi tagok, kik tagsági kötelességüket teljesítették.

Folyóiratunk, az „Erdélyi Múzeum“, nemcsak zavartalanul folytatta két év óta újra felvett munkáját, hanem tevékenysége mind szélesebb területre bővül s munkásainak köre is növekvőnek látszik. A folyóirattal kapcsolatos „Erdélyi Tudományos Füzetek“ sorozata tíz szám-

mal gyarapodott. Csak a jelenlegi válságos gazdasági helyzetben látjuk igazán, mennyire időszerű volt a folyóirat megindítása. Erdély magyar tudományosságának ezen egyetlen orgánumától nemcsak nem szabad senkinek megvonni támogatását, hanem azt még fokozni volna kötelessége. (Folyóiratunkról részletes beszámolót a főtítkár úr ad.)

*

A Táraknak megszavazott dotációkat az idén a Könyvtár, Érem- és Régiségtár s a Növénytár vette fel. Az Érem- és Régiségtár igazgatójának kérésére a választmány hozzájárult, hogy gyarapítás helyett a gyűjtemények konzerválására fordíthassa a dotációt, úgyszintén ilyen célra használhassa fel a tár céljait szolgáló alapok kamatait. Bár ez az eljárás ellentétben áll az alapszabállyal, mert hiszen a tárak gyűjteményeinek fenntartása az államot terheli, választmányunk a betűnél előbbrevalónak tartotta a célt, hogy t. i. a gyűjteményeket megvédje a nagyobb károsodástól. Már pedig konzerváló anyag hiányában értékes anyagot, a fa- és csont-gyűjteményt fenyegette veszély, minthogy a gyűjtemények már régóta nem voltak konzerválva s konzerválásukra a tárnak nem állott rendelkezésére semmi összeg. Az Érem- és Régiségtárban levő ethnográfiai múzeum és kerámikai gyűjtemény értékesebb anyaga — az ellenőrzésre kiküldött bizottság szerint — az eddigi elhelyezésnél megfelelőbb elhelyezést kapott.

Az Egyesület elnökségétől kibocsátott tagsági igazolványok ellenében az Egyesület tagjai a múlt évben is zavartalanul, ingyen látogathatták az Egyetemi Könyvtárt, nem kellett fizetniök a 100 lej évi látogatási díjat. Természetesen tagsági igazolványt csak olyan rendes és pártoló tagok kaphatnak, kik tagsági kötelességüknek eleget tettek, viszont az Egyesület igazgató és alapító tagjai kérésükre azonnal megkapják tagsági igazolványukat.

A múlt évben sem vehetett részt Egyesületünk az ásatási munkálatokban, mert a Műemlékek Bizottsága beadott kérésünkre egy évi hallgatás után sürgetésünkre azt a választ adta, hogy állandó ásatási engedélyt nem kaphatunk. Bármilyen szép multra tekinthet vissza e téren Egyesületünk, kénytelenek leszünk alkalomszerű ásatási engedélyt kérni.

Egyesületünk a múlt évben nemcsak pontosan a költségvetés keretein belül maradt kiadásai és bevételei tekintetében, hanem a költségvetéssel szemben az 1931. december 31-i állapot szerint 26.383 lej többlet mutatkozik. Vagyonszaporulat a múlt évben 137.058 lej volt. Az Egyesület készpénze — nem számítva az alapokat, továbbá a holt tőkét jelentő értékpapirokat és kétes követeléseket — 1.263.438 lejt tesz ki, mellyel az Egyesület, mint néhány utolsó év takarékoságának eredményével, szabadon rendelkezik. Hozzáadva az alapok értékpapírban levő, de értéket nem képviselő 262.151.85 lejt kitevő, továbbá az alapok takarékbetétekben levő 164.636 lejt kitevő és a kétes követelések 18.667.37 lejt kitevő összegét, az Egyesület vagyonmérlege az 1931 dec. 31-i állapot szerint 1.708.893.22 lejt mutat. Az 1931. december 21-i választmányi ülés érezve azt a nagy felelősséget, mely rajta van, kimondotta, hogy a köz-

gyűlés utólagos jóváhagyását kérve, 900.000* lej körüli vételárig a készpénzt házingatlanba fekteti, nehogy az Egyesület vagyona ismét elveszzen, mint már történt a 262.151.85 aranykoronát kitevő értékpapírral, mely ma nem képvisel értéket. Megfelelő ingatlanszerzés eddig még nem sikerült.

Az évi rendes közgyűlésen és a nagyenyedi vándorgyűlésen kívül választmányunk 1931-ben hét rendes ülést tartott s 105 jegyzőkönyvi szám alatt intézte el az Egyesület múlt évi ügyeit. Az ikatókönyv 300 ügyszám alatt tünteti fel a kb. ötször annyi iratot.

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn beszámolunk az Egyesület múlt évben elhunyt tagjairól. E beszámolás természetszerűleg nem tartalmazhat igényt a teljességre, hiszen elhunyt tagjainkról legritkább esetben kapunk értesítést a család részéről s legtöbb esetben csak a napilapok közléseire támaszkodhatunk. Meghaltak: Bécsér János Zilah, Gróf Bethlen Józsefné, dr. Boskovits Henrik, Heigel Lipót, dr. Kuncz Aladár, Reitter József, Szele Endre, dr. Várady Aurél; valamennyi az Egyesület rendes tagja.

*

E beszámoló az Erdélyi Múzeum-Egyesület múlt évi történetének rövid foglalatja kíván lenni. Nem hozott megoldást az Egyesület helyzetének tisztázásában ez az év sem. Sőt elmondhatjuk, hogy aggodalmakban és küzdesekben talán túltett az előző éveken is. Megnyugtatósunkra csak az szolgálhat, hogy Egyesületünk tagjai mindinkább fokozódó érdeklődést mutatnak az Egyesület ügyei iránt s az egész magyarság hovatovább érzi, hogy az erdélyi magyarság kulturális törekvéseiben erősödő támaszt jelent az Erdélyi Múzeum-Egyesület. Választmányunkban pedig olyan tagokat van szerencsénk bírní, kik az Egyesület ügyeit talán jobban szívükön viselik saját dolgaiknál is. Így volt elérhető, hogy az Egyesület kulturális és anyagi ügyei fokozatos haladást mutatnak, még a mai gazdasági viszonyok között is. E tény Egyesületünk jövőjébe vetett hitünket még jobban megerősíti.

A választmány nevében:

Dr. Kántor Lajos.
titkár.

* Az E. M. E. 1932. február 28-án tartott közgyűlése a vételárat „egy millió körüli“ összegre emelte fel.